

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ	
1.	Датум и орган који је именовео комисију 28.5.2014. Наставно научно веће Факултета техничких наука у Новом Саду.
2.	Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен: <ul style="list-style-type: none"> - Др Радивоје Динуловић, редовни професор, у.н.о.: Архитектонско-урбанистичко планирање, пројектовање и теорија, Факултет техничких наука Универзитета у Новом Саду; датум избора: 05.04.2012; председник Комисије - Др Сретен Вујовић, редовни професор, у.н.о.: Социологија, Филозофски факултет, Универзитет у Београду; датум избора: -; члан Комисије; - Др Дарко Реба, ванредни професор, у.н.о.: Архитектонско-урбанистичко планирање, пројектовање и теорија, Факултет техничких наука Универзитета у Новом Саду; датум избора: 25.02.2013, члан Комисије; - Др Јелена Атанацковић-Јеличић, ванредни професор, у.н.о.: Архитектонско-урбанистичко планирање, пројектовање и теорија, Факултет техничких наука Универзитета у Новом Саду; датум избора: 25.09.2012.; члан Комисије; - Др Милица Костреш, доцент, у.н.о.: Архитектонско-урбанистичко планирање, пројектовање и теорија, Факултет техничких наука Универзитета у Новом Саду; датум избора: 25.09.2012, члан Комисије; - Др Нађа Куртовић Фолић, редовни професор, Историја, наслеђе и заштита, Факултет техничких наука Универзитета у Новом Саду; датум избора: 02. 03. 2002.; члан Комисије – ментор рада.
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ	
1.	Име, име једног родитеља, презиме: Игор, Мироје, Мараш
2.	Датум рођења, општина, држава: 17.09.1974, Нови Сад, Република Србија
3.	Назив факултета, назив студијског програма дипломских академских студија – мастер и стечени стручни назив Факултет техничких наука Универзитета у Новом Саду, студијски програм: Архитектура и урбанизам – Дипломирани инжењер архитектуре - мастер.
4.	Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија 2007. година, Архитектура и урбанизам
5.	Назив факултета, назив магистарске тезе, научна област и датум одбране: -
6.	Научна област из које је стечено академско звање магистра наука:

III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

„ТРАНСФОРМАЦИЈЕ ГРАДСКОГ БЛОКА И ТРАНЗИЦИОНИ ПРОСТОРИ У XX И ПОЧЕТКОМ XXI ВЕКА – ИДЕАЛИ И ИДЕЈЕ О ГРАДУ“

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Навести кратак садржај са назнаком броја страна, поглавља, слика, шема, графикана и сл.

Докторска дисертација под насловом „Трансформације градског блока и транзициони простори у XX и почетком XXI века – идеали и идеје о граду“ кандидата Игор Мараша написана је на 227 страна и структурирана је на следећи начин:

1. Увод
2. Принципи, теорије и модели развоја и трансформације савременог града – идеали града
3. Транзициони простори – о ”другим” и ”трећим” просторима
4. Трансформације градског стамбеног блока – идеје о граду
5. Завршне напомене и закључци
6. Илустрације и прилози
7. Литература

Главни део рада садржи укупно 5 поглавља (од 1 до 5) и има укупно 198 страница текста. Укупан број илустрација у докторској дисертацији је 101. Укупан број фуснота је је 386. Литература (наведена у овом извештају под бројем 7) садржи укупно 125 јединица. Индекс илустрација (наведен у овом извештају под бројем 6), садржи све податке о приказаним документима (аутора или ауторе дела, назив дела, годину настанка – осим за дела за која овај податак није могуће утврдити – и извор из ког је документ преузет).

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

У првом поглављу докторске дисертације под називом „Увод“ дефинисани су: предмет истраживања, циљеви истраживања, задаци истраживања, очекивани резултати истраживања, систем радних хипотеза, примењене научне методе истраживања, критички приказ досадашњих истраживања.

Предмет овог истраживања је испитивање односа градског блока и јавног простора града и трансформација тог односа која умногоме утиче на начин и врсту промена урбаног и архитектонског простора и свакодневни живот који се у њему одиграва. У циљу разумевања тог односа и начина на који архитектонски склопови представљају одређене социјалне, друштвене вредности кроз простор проучени су различити аспекти тих односа, као што су везе између одређених архитектонских и урбанистичких модела и друштвених околности у којима настају, као и везе одређених модела живљења и просторних склопова кроз њихове идеје, узоре и технике настајања. Важан сегмент истраживања чини проучавање простора насталог артикулацијом архитектонских и урбанистичких елемената. Разумевање односа између различитих просторних нивоа, као и њихове релације су битан део истраживања, у оквиру кога је посебан акценат стављен на врсту и природу транзиције између јавног, приватног и колективног, где се градски блок и његове трансформације појављују као главно место, поље тих односа.

У потпоглављу (1.4. Циљеви истраживања) наведен је основни циљ истраживања као научно аргументовано утврђивање, разумевање и објашњење трансформације градског стамбеног блока током XX и почетком XXI века, пре свега у оним фазама развоја и промена где је

појава, развој и улога транзиционих, прелазних или граничних простора имала одлучујућу улогу у формирању, дефинисању и структури стамбеног блока као једног од основних елемената структуре града. Будући да се ради о комплексним односима и процесима унутар грађене средине, као њене везе и релације са друштвено-политичким процесима, издвојило се неколико нивоа подциљева истраживања:

1. Идентификација и проучавање архитектонских и урбанистичких модела и типова и социолошких, културолошких, економских и политичких фактора у тренутку њиховог настанка;
2. Вредновање и дефинисање просторних логика, правила и техника везаних за одређене моделе, и њихова употреба у процесима трансформације стамбеног блока;
3. Тумачење специфичности и значаја односа између различитих просторних нивоа, на врсту и природу транзиције између јавног и приватног, са посебним акцентом на интермедијарне, транзиционе просторе, где се градски блок и његове трансформације појављују као главно место, поље тих односа;
4. Идентификација и анализа узрочно последичних веза настанка, примене и односа одређеног стамбеног типа и елемената везаних за њега као што су положај степеница, начина уласка у стан и организација стана и њиховог утицаја на однос стамбеног блока и окружења;
5. Дефинисање нових модела и типова стамбених простора и комплекса, са посебним акцентом на односе јавног и приватног и формулисање правила и критеријума употребе интермедијарних простора на нивоу градског блока или стамбене четврти.

У потпоглављу (1.2. Систем радних хипотеза) наведене су основне претпоставке истраживачког рада. Најважније претпоставке које кандидат износи су:

- Постоји повезаност развоја града и његових трансформација са економским, социјалним, политичким и културолошким факторима. Напредак, али и проблеми одређене урбане средине и њених елемената подређени су окружењу у којем настају.
- Одређени идеали живљења, настали као последица друштвеног контекста, производе одређене архитектонске и урбане моделе. Сваки модел има одређену просторну логику која га везује са одређеним просторним окружењем. Претпоставка је да је могуће идентификовати везе између модела живљења и њихових просторних манифестација, одређених типова, идеја о граду.
- Главна хипотеза рада је да су природа, начин и врсте транзиције између јавног, преовлађујућег друштвеног дискурса, и приватне сфере појединца, као и настанак нових интермедијарних просторних нивоа повезани и од кључног значаја за разумевање, развој и унапређење савремених градова. Како је градски блок, место контакта домена јавног и приватног, он се појављује као простор на којем су промене у градској структури највидљивије и најразумљивије.

У другом поглављу рада (2. Принципи, теорије и модели развоја и трансформације савременог града – идеали града) анализира се и утврђује веза и између процеса развоја и трансформације градова и архитектонских и урбанистичких модела, где се посебан акценат ставља на међузависност проучавање архитектонских и урбанистичких модела и типова и социолошких, културолошких, економских и политичких фактора у тренутку њиховог настанка. Поглавље се састоји од седам (7) подпоглавља (1.Трговачки град и кућа као социоекономска јединица;2.Инжењерски град и периферија;3.Град, социјална реформа и естетика;4.Планови проширења и компактни град;5.Идеологија и град – колективитет и урбана дистопија;6.Урбана обнова – јавни простор и политика свакодневност;7.Постметропола – између „изотопије“ и „хетеротопије“) у оквиру којих се проучава форма града као производ са једне стране преовлађујућег друштвеног дискурса, као доминантног стања, становишта у друштву са једне, и са друге стране домена приватног, сфере значења и доживљаја појединца или групе. Испитују се контрадикције, конфликти, али и преговори и савези ова два поља који дефинишу простор града, и идентификују одређени идеали живљења, настали као последица друштвеног контекста, који пак производе одређене архитектонске и урбане моделе.

У трећем поглављу (3. Транзициони простори – о ”другим” и ”трећим” просторима) се истражују, идентификују и дефинишу начини и облици транзиције између јавног и приватног и улога транзиционих простора у формирању и трансформацији одређених просторних склопова. У оквиру овог поглавља постоји пет (5) подпоглавља (1. Однос јавно-приватно, градски блок и функција преклапања; 2. Колективни простор, пропусност и питање поделе - „хетеротопије“ и „изотопије“; 3. Урбанизација приватног или „парохијализација“ јавног; 4. Хибриди, локалне мреже и питање повезаности). Разумевање овог процеса и улоге транзиционих простора и места у граду, као и њихово функционисање, најочљивије је управо на нивоу градског блока, као традиционалног простора контакта јавног и приватног. Посебно се испитују и дефинишу правила и критеријуми употребе интермедијарних, међу-простора на нивоу градског блока или стамбене четврти

У четвртном поглављу (4. Трансформације градског стамбеног блока – идеје о граду), се испитују и утврђују одређене просторне логике, правила и технике и дефинишу се начини на који се оне користе у процесима трансформације блока. Такође се испитује природа и карактер односа између јавног, приватног и колективног на нивоу градског блока, са посебним акцентом на везе између трансформације градског блока и промена односа између јавног и приватног. У оквиру овог поглавља постоји седам (седам) подпоглавља (1. Кућа као идеал живљења – Борнео и Спуренбург у Амстердаму и проширење ”Три канала” из XVII века; 2. Освајање периферије – Ајбург и проширења XIX веку; 3. Блок као урбана енклава - Јава ostrvo и Занхоф, Спардаменбург; 4. ”Супер-блок” - КНСМ ostrvo и проширење Југ; 5. „Јединица суседства“ – Силодам; 6. Нови колективизам или хетеротопија - GWL и Нојмаркт; „Супра-блок“ – Бузантиум, Манифолд Хибрид), у којима се анализирају и дефинишу везе нових модела и типова стамбених простора са променама у релацијама јавног и приватног у савременом граду и утврђивање утицаја одређеног стамбеног типа и његове функционалне и просторне конфигурације на промене односа стамбеног блока и његовог окружења. Проблем становања је увек везан за просторне и друштвене специфичности средине у којој настаје, па је процес истраживања у овом поглављу, усмерен на конкретну градску целину, у овом случају Амстердам.

У последњем делу дисертације (5. Завршне напомене и Закључци), су дате завршне напомене, резултати и закључци истраживања на основу постављених циљева и претпоставки. Процеси деконструкције и детериторијализације савременог града, утичу и на промену односа јавне и приватне сфере. Јавна сфера, се више не појављује само на уобичајеним и опште прихваћеним просторима града, она сада заузима место, развија се, а често је њен утицај интезивнији, у просторима транзиције, као местима преговора и конфликта различитих социјалних, економских и културних острва. Управо у томе је препознато поље могућег развоја и будућих истраживања, где интердисциплинаран приступ изучавању веза између друштвеног контекста и архитектонских модела и типова, као и природе њихових трансформација би могла да допринесе бољем разумевању развоја и трансформација градских средина. Као поље за напредак у процесима стварања нових, квалитетнијих градских простора се предлаже истраживање транзиционих процеса у оквиру различитих просторних нивоа и кроз тепроцесе насталих нових хибридних простора.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

Репрезентативне референце према:

- **Правилник о ближим условима за избор у звање наставника Универзитета у Новом Саду - пречишћен текст - 25. Фебруар 2013. <http://www.uns.ac.rs/sr/>**

Табела 2: индикатор научне и стручне компетентности и успешности у чијем раду постоји

стручно/уметничка компонента - Област архитектуре.

- **Правилник о упису, студирању на докторским академским студијама и стицању звања доктора наука**, члан 23. стр. 8. од 23.05.2012.
<http://www.ftn.uns.ac.rs/data/akta/dokupis.pdf>

Стручни радови (категирије од M21 до M23):

- **M21:** Изведени објекат међународног значаја (изведени објекат или ентеријер или усвојени просторни/урбанистички план/пројекат) при чему сваки од резултата мора да буде објављен и приказан у међународном часопису (M21-M24), монографији међународног значаја (M11-M14) или на међународној изложби са каталогом и рецензијама:

1. Главни архитектонско/грађевински пројекат Централне зграде Универзитета у Новом Саду (пројектован 2008, у извођењу 2011-2012); део пројектантског тима у саставу: **Игор Мараш**, др Јелена Атанацковић Јеличић, мр Милица Костреш, Марко Тодоров, Марија Дорић, др Дарко Реба; Приказано на међународној изложби "Now/Sada" (8-26. децембар 2011. године) са двојезичним каталогом *Now/Sada:Teaching by Design/Italy Now*, стр. 7-10, ISBN 978-86-7892-365-4
2. Изведен објекат предшколске установе у Новом Саду (у улици Антона Урбана) Ауторски тим у саставу: **Игор Мараш**, Марко Тодоров, Ивана Мишкељин. Објекат је награђен на Салону Архитектуре у Новом Саду за 2010. годину као најбољи рад у категорији: Архитектонска реализација. Приказано у Каталогу изложбе Салона Архитектуре, стр.39, Нови сад, 25. Јун – 01. јул 2010, Студио М. Објекат је приказан на међународној изложби NOW/SADA" (8-26. децембар 2011. године, у Музеју савремене уметности Војводине у Новом Саду) са двојезичним каталогом *Now/Sada:Teaching by Design/Italy Now*; издавач: Факултет техничких наука, Департман за архитектуру и урбанизам, стр. 35-38, ISBN 978-86-7892-365-4. Приказано и у часопису „ДАНС“ – часопис за архитектуру и урбанизам; Мирјана Сладић, „Дисциплина једноставне форме“, бр. 73/74, април 2012, стр. 22-27. ИССБ 0351-9775 CORBISS.SR-ID 19320844.
M21

- **M22:** Награђен рад на међународном конкурсy:

1. Награда на међународном конкурсy „Renet the city“, IFHP 10th International Student Competition "Renew the city", аутори: **Игор Мараш**, Драган Бајић, Barcelona, 2001, (чланови међународног жирија: Richard Fayos I Molet, Joaquim Espanol I Llorens, Elio Proddi, Malachy Mceldowney, Nachio Torisu, Ranko Radovic), рад приказан на међународној изложби у склопу Међународног конгреса IFHP-A „URBAN RENEWAL“, 9-13. септембра 2001, Барселона, рад штампан у каталогу радова на енглеском језику. **M22**
2. Откупна награда на отвореном, идејном међународном конкурсy за урбанистичко-архитектонско решење дела старог центра у Сремским Карловцима и непосредног окружења. Ауторски тим у саставу (наведени по абecedном реду): Јелена Атанацковић Јеличић, Марина Царевић, Дејан Ецет, Тихомир Јањушевић, Радомир Којић. Милица Костреш, **Игор Мараш**, Ивана Мараш, Ивана Мишкељин, Миленко Радовић, Мирјана Сладић, Марко Тодоров; консултант: Милан Рапајић. Састав жирија: Миленко Филиповић, дипл.правник, председник Општине Сремски Карловци; Владимир Вишњић, дипл. правник, начелник Општинске управе Срем. Карловци; Весна Просеница, дипл. инж. арх., Удружење урбаниста Србије; Др Александар Јевтић, дипл. инж. грађ., Војвођанско дружење урбаниста; Мр Лазар

Кузманов, дипл. инж. арх., Удружење архитеката Србије; Бранка Шекарић, историчар уметности, Републички завод за заштиту споменика културе; Светлана Бакић, дипл. инж. арх. – конзерватор, Покрајински завод за заштиту споменика културе; Јелена Штетић, дипл. инж. пејз. арх., Покрајински завод за заштиту природе; Владимир Качала, инж. арх., Бардејов, Република Словачка. Резултати конкурса су објављени 21. децембра 2013. године у дневном листовима „Политика“ и „Дневник“. **M22**

- **M23:** учешће у раду међународног жирија из научне области кандидата:

1. Architectural Design Competition for The General Town Centre Along Radnicka Street in Novi Sad, investor, Ministry of Justice of The Republic of Serbia and The City of Novi Sad, June 2009, члан међународног жирија (чланови међународног жирија: Слободан Попадић, Др Јелена Атанацковић Јеличић, Prof. Dott. Arch Paolo Desideri, Arch. Alfredo Arribas, Бора Радусиновић, Донка Станчић, Слободан Надрљански, Вања Вукадиновић, **Игор Мараш**)

Научни радови (M21-M24):

- **M24:** Рад у часопису међународног значаја верификованог посебном одлуком:

1. Kostreš, M; **Maraš, I**; Atanacković Jeličić, J: *Re-Viewing Cityscapes, Facta Universitatis, Series: Architecture And Civil Engineering*, Vol. 5, No. 1, 2007, pp. 77-85, ISSN 0354 – 4605

Стручни радови (M33-M63):

- **M33:** Учешће на међународној изложби (са међународном селекцијом и каталогом штампаним на једном од светских језика)

1. **Главни пројекат ентеријера Централне зграде универзитета у Новом Саду (пројекат 2011).** Део пројектантског тима у саставу: **Игор Мараш**, Марко Тодоров, Ивана Мишкељин, др Јелена Атанацковић Јеличић, Радомир Којић, Дејан Еџет, Тихомир Јањушевић. Приказано на међународној изложби NOW/SADA" (8-26. децембар 2011. године, у Музеју савремене уметности Војводине у Новом Саду) са двојезичним каталогом *Now/Sada: Teaching by Design/Italy Now*, издавач: Факултет техничких наука, Департман за архитектуру и урбанизам, стр. 11-14, ISBN 978-86-7892-365-4. **M33**
2. Аеродром Ченеј, идејно решење, макета и презентација. Ауторски тим: Тодоров Марко, Мишкељин Ивана, Тихомир Јањушевић, Дејан Еџет, Радомир Којић, **Игор Мараш**, Јелена Атанацковић Јеличић. Изложба у холу зграде Владе Војводине, од 4.5.-11.5.2012. Приказано у "Аеродром Ченеј- пратећа публикација", Департман за архитектуру и урбанизам, Факултет техничких наука, Нови Сад, 2012, укупно страна 47, ISBN 987-7892-398-2. Приказано на међународној изложби „Endless Paper“ (06-24. Јун 2013. Године, у Музеју савремене уметности Војводине у Новом Саду) са двојезичним каталогом „Endless Paper“, издавач: Факултет техничких наука, Департман за архитектуру и урбанизам, стр. 5-6, ISBN 13: 978-86-7892-513-9. **M33**
3. Пројекат уређења јавне површине у зони зграде Народног Позоришта у Суботици / Design Of Public Space In Area Of National Theatre Building In Subotica; аутори: **Игор**

Мараш, Дејан Ецет, Др Милица Костреш, Др Дарко Реба; приказано на међународној изложби "NOW/SADA" (8-26. децембар 2011. године) са двојезичним каталогом *Now/Sada: Teaching by Design/Italy Now*, стр. 31-34., ISBN 978-86-7892-365-4 **M33**

- **M52:** Награда на националном конкурсy
- 1. Награда на конкурсy за идејно архитектонско решење за блокове 1 и 4 у саставу линијског центра уз Булевар Јована Дучића (ауторски тим: **Игор Мараш**, Мироје Мараш, Дејан Ецет), Нови Сад, откуп, рад публикован у часопису „ДаНС“, бр.44, 2003, стр. 58-61, ISSN 0351-9775
- 2. Награда на урбанистичко-архитектонском конкурс за решење Футошке пијаци (ауторски тим: **Игор Мараш**, Марко Стојановић), Нови Сад, откуп, рад публикован у часопису „ДаНС“, бр.43, 2003, стр. 58, ISSN 0351-9775

Научни радови (M33-M63):

- **M33:** Саопштење са међународног скупа штампано у целини:
 - 1. Kostreš, M., **Maraš, I.**, Atanacković-Jeličić, J., *Design Tool For Making Meaning - Rebuilding "The Lost Communities" On The Outskirts Of The Cities In Serbia*, zbornik radova – Sustainable City And Creativity – Promoting Creative Urban Initiatives, Università Degli Studi Di Napoli Federico II, Naples, 24-26 September, 2008, pp. A2(1)-A2(10) (izdanje na cd-romu) **M33**
 - 2. Trkulja, J., Kostreš, M., **Maraš, I.**: A City In Flux, *Creating A New Urban Identity And Promoting Sustainable Designs*, zbornik radova – Sustainable City And Creativity – Promoting Creative Urban Initiatives, Università Degli Studi Di Napoli Federico II, Naples, 24-26 September, 2008, pp. H2(1)- H2(10) (izdanje na cd-romu) **M33**
 - 3. Kostreš, M., **Maraš, I.**, Reba, D., *Mediating Conflicts Between Natural And Build Environment In Vojvodina*, zbornik radova – 2nd Blu+Verde International Kongress „Enviroscape“, Politecnico Di Milano, Milano, 23-24 October, 2008, pp. 188-196, isbn 9-788838-743207 **M33**
 - 4. Kostreš, M, **Maraš, I.**, "Mapping The New Urban 'Scape'", *Book Of Proceedings/1st Symposium On Waterfronts In The Danube Region*, (simpozijum po pozivu *Waterfronts In The Danube Region: Learning From The British Experience*), Novi Sad, 2006, str.60-63 **M33**
 - 5. Atanacković-Jeličić, J, **Maraš, I.**, "Architectural Heritage Of School Buildings In Vojvodina In The Context Of New Architectural Tendencies ", 4th International Conference „Indis“ 2006, Нови Сад, новембар 2006, стр.73-80 **M33**
 - 6. **Maraš, I.**, Kostreš. M, "Eastern Harbour District And Ijburg-Rediscovering The City", 4th International Conference „Indis“ 2006, Нови Сад, новембар 2006, СТР. 411-416 **M33**
- **M51:** Рад у водећем часопису националног значаја :
 - 1. Kostreš, M; Maraš, I; Atanacković Jeličić, J: 'Design Tool for Making Meaning - Rebuilding "the Lost Communities" on the Outskirts of the Cities in Serbia', *BDC Journal – Bollettino del Dipartimento do Conservazione dei Beni Architettonici ed Ambientali*, Università degli Studi di Napoli Federico II, Vol. 9, No. 1, 2009, pp. 82-92, ISSN 1121-2918
 - 2. Trkulja, J., Kostreš, M., **Maraš, I.**: A City In Flux, *BDC Journal – Bollettino del Dipartimento do Conservazione dei Beni Architettonici ed Ambientali*, Università degli Studi di Napoli Federico II, Vol. 9, No. 1, 2009, ISSN 1121-2918

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

У закључку докторске дисертације, дефинисани су следећи резултати истраживања:

- Процес nastanka forme grada se ne može posmatrati nezavisno od društvenog konteksta u kojem nastaje, a procesi stvaranja određenih prostornih konfiguracija nezavisno od društvenih procesa čiji su sastavni deo. Kako se nastanak modernog društva posmatra pre svega kroz političko-ekonomske i socio-kulturne procese, kroz procese vezane za određene oblike proizvodnje, rada i potrošnje, односе јавне и приватне сфере, неминован је закључак да се стварање одреđenih prostornih konfiguracija, као неодвојивог дела ових društvenih procesa, такође морају разумети кроз ове procese. Дакле, закључак је, да је форма grada увек производ са једне стране преовлађујућег društvenog diskursa, као доминантног стања, становишта у друштву са једне, и са друге стране домена приватног, сфере значења и доживљаја појединца или групе. Тако, како се наводи у закључку, одређени идеал живљења, као последица društvenog konteksta, производи одређене архитектонске и урбане modele. Сваки модел има одређену просторну логику која га везује за одређене društvene односе, а правила, технике формирања одреđenih prostornih konfiguracija су директно везане за специфичности средине у којој настају, за идеје о граду. Коришћење и улога неког градског простора не огледа само у начину на који његови корисници прилагођавају и усвајају правилима која су им наметнута, већ и у начину на који корисници у том простору делују, прилагођавајући га. Како је градски блок један од основних елемената морфологије grada, али место преклапања свакодневног живота појединца и јавне сфере, друштва, закључак је да он представља место на којем се општи модели, идеали трансформишу и прилагођавају специфичностима окружења стварајући одређене просторне конфигурације. Процеси транзиције су један од главних покретача развоја и трансформације градских средина, где се врста и природа транзиције најбоље разуме управо на месту сусрета ова два домена на нивоу градског блока. Проучавање овог односа на нивоу блока издвојило је неколико облика процесса транзиције. Први облик је онај који можемо срести у свим традиционалним матрицама градова, где кућа са трговином или канцеларијом у приземљу и станом трговца на спрату чини основну јединицу формирања градског блока. Закључак је да трансформабилна природа контактне зоне, способност прилагођавања потребама једног од домена или способност прихватања промене стања и природе унутар самог домена, чини ове архитектонске форме идеалним местом за комуникацију и међусобно прилагођавање јавног и приватног. Други облик транзиције срећемо у случају градског блока који се појављује као јединствена структура, где се као основни елементи формирања структуре блока појављују стамбене јединице формиране око простора заједничког коришћења, колективног простора. Закључено је да је појава колективног простора условила промене у начину функционисања јавне сфере, и да се јавна сфера, више не појављује само на уобичајеним и опште прихваћеним просторима grada, она сада заузима место, развија се, а често је њен утицај интензивнији, управо у просторима транзиције, лиминалним просторима као местима преговора и конфликта различитих социјалних, економских и културних острва. Квалитет јавног домена као сфере размене и конфронтација у друштву претпоставља пре свега простор који омогућава близину и контакт различитих интересних сфере, а много мање један исти простор намењен свима. Такође је закључено да је питање јавног је више питање релације и доживљаја него питање власништва или контроле и да су ови простори места у којима квалитет појединца даје допринос колективу, успешно укључујући јавну сферу у домен приватног, свакодневног живота. У закључку су дата и ограничења пре свега у смислу директне примене добијених закључака и резултата истраживања трансформације блока и његових архитектонских конфигурација на специфичној урбаној средини као што је Амстердам. Међутим закључено је да предложена методологија у смислу интердисциплинарног приступа пре свега у домену стварања веза између društvenog konteksta и архитектонских модела и типова као и природе њихових трансформација и транзиционих процесса у оквиру различитих просторних нивоа би могла да допринесе бољем разумевању и стварању препорука за теоријска али практична истраживања развоја и трансформација других урбаних средина.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Након детаљне анализе, Комисија је начин приказа и тумачење резултата истраживања спроведеног у оквиру докторске дисертације Игор Мараша под насловом „Трансформације градског блока и транзициони простори у XX и почетком XXI века – идеали и идеје о граду“ оценила позитивно.

Игор Мараш је јасно и прегледно приказао и образложио резултате свог рада, које је засновао на сопственим истраживањима и на великом броју радова других аутора који су о трансформацији градског блока и транзиционим просторима града писали у оквиру својих области бављења градом, као што су социологија, економија, култура и сл. Комисија овде истиче да је Игор Мараш користио и наводио веома актуелну литературу, односно користио је резултате најновијих истраживања, углавном страних аутора.

Кандидат је историјску подлогу дао веома исцрпно, теоријску расправу је водио убедљиво и поткрепио одговарајућим примерима.

Тумачење и вредновање резултата истраживања представљени су објективно и исцрпно, па их Комисија оцењује веома квалитетним.

Докторска дисертација Игора Мараша плод је вишегодишњих истраживања, заснована на добро постављеним претпоставкама које су у раду и потврђене.

Комисија позитивно оцењује све резултате изнете у дисертацији, а добијене на основу кандидатових мултидисциплинарних истраживања .

IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање:

1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме
- **Дисертација је написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме ове докторске дисертације;**

2. Да ли дисертација садржи све битне елементе
- **Дисертација садржи све битне елементе неопходне за позитивну оцену дисертације;**

3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци.

- Из радне биографије и пописа радова уочава се да Игор Мараш има дугогодишње искуство у све три области бављења архитектуром, теоријском, стручном и педагошком раду. То искуство га је усмерило да за своју дисертацију одабере тему која у нашој средини није обрађивана систематично и нема значајнијих радова, што се може проверити из пописа литературе. Проблеми трансформације градског блока прво су сагледани из свих аспеката који значајно превазилазе проблеме њихове физичке структуре. Савладан је низ других области живота које делује не само на наведену физичку структуру, већ на оно што чини живот у тим градским блоковима, а то су социологија, економија, култура и др. и на основу тих истраживања изведен је закључак о узрочно-последичној вези свих утицајних фактора на трансформабилност радског блока. Друга обрађивана тема, органски повезана са првом, били су транзициони простори у градовима током 20. и 21. века. Игор Мараш је јасно утврдио где се у градовима реално одиграва додиривање, преливање и прожимање јавног и приватног, колективног и индивидуалног живота у физичкој структури града, односно његових грађевина. У том делу дисертације издвојио је више могућности, опет у зависности од типа друштва, степена његовог развоја, поимања простора не само као перцептивног већ утилитарног у свакодневном животу. Овим истраживањем он је опрадао и поднаслов дисертације о идеалима и идејама о граду. Објективно је образложено на који начин одређеним друштвима, филозофији њиховог живота одговара одређени приступ обликовању простора и то је приказао не само историјски, већ и проблемски. Начин на који је спровео своја истраживања и како их је представио у дисертацији јасно указују како су трансформације градских блокова као и процеси формирања транзиционих простора изузетно значајни за планере, урбанисте и архитекте који кроз свој рад активно претачу идеале и идеје о граду у њихову стварност. .
- Укупан допринос Игора Мараша огледа се у теоријској и практичној области бављења архитектуром и урбанизмом, с нагласком на теоријска истраживања феномена града и његовог специфичног развоја током 20. и 21. века.

3. Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања:

- **Комисија није уочила недостатке који могу битније да утичу на резултате истраживања.**

X ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже:

- **На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже да се докторска дисертација кандидата Игора Мараша под насловом „Трансформације градског блока и транзициони простори у XX и почетком XXI века – идеали и идеје о граду“ прихвати, а кандидату одобри одбрана дисертације.**

У Новом Саду, 9. јули 2014.

НАВЕСТИ ИМЕ И ЗВАЊЕ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ
ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

Др Радивоје Динуловић, редовни професор,
председник Комисије

Др Сретен Вујовић, редовни професор,
члан Комисије

Др Дарко Реба, ванредни професор,
члан Комисије

Др Јелена Атанацковић Јеличић, ванредни професор,
члан Комисије

Др Милица Костреш, доцент,
члан Комисије

Др Нађа Куртовић – Фолић, редовни професор,
ментор рада

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.